

La UAB descobreix Colón

RAMON PALOMERAS

És una satisfacció immensa, inesperada i de la qual no em considero mereixedor. Estic del tot avergonyit per la *laudatio* excessiva que m'ha dirigit el meu padri en aquest acte, l'Amadeu Soberanas". Amb aquesta humilitat, el filòleg i romanista Germà Colón (Castelló de la Plana, 1928) va rebre ahir a la sala d'actes del rectorat de la UAB el guardó de doctor *honoris causa* per "la seva immensa tasca investigadora, sobretot en els àmbits català i castellà", segons les paraules del rector i del seu descobridor de la UAB Lluís Ferrer.

Lluny queda aquella dèria d'infantesa de Colón pels contrastos entre castellà i català. Per què —es demanava— ventana i finestra, ciruela i pruna, agujero i forat, cebada i ordi, queso i formatge? Les llargues llistes de vocabulari que va arribar a escriure avui el fan somriure, però no oblidem que "li van arribar a fer perdre l'enteniment", segons confessa Colón al pròleg d'*El catalán y el español, juntos y en contraste* (1989). El nomenament com a catedràtic emèrit de filologia romànica de la Universitat de Basilea, els nombrosos articles, treballs i llibres relacionats amb la investigació de les llengües romàniques i la relació, bé com a assessor, membre o conseller de diverses i cabdals institucions culturals —l'IEC i la RAE, entre d'altres— no deixen de ser el fruit lògic d'aquella dèria de joventut que encara el posseeix.

Com a discurs d'investidura, Colón va impartir la conferència *Fons romànic d'alguns refranys hispànics*, en què va dissertar breument sobre la paremiologia —estudi de proverbis i refranys— comparada de les llengües neolatinas. A partir del *De vera et facili imitatione Ciceronis* (1560), de l'aragonès Lorenzo Palmireno, pla-

La UAB ha investit doctor 'honoris causa' el romanista Germà Colón per la seva immensa tasca investigadora

Germà Colón és abraçat pel rector de la UAB

gi dels *Adagia* (1500) —recull de refranys i frases fetes—, d'Erasme de Rotterdam. Colón va analitzar alguns refranys i proverbis de l'obra del plagiador que tenen alguna relació amb la llengua catalana.

Palmireno cita en el seu llibre el verbi *La sardina de Blanes que por huyr del fuego dio en las brasas*. Però el més curiós del cas és que trobem la sardina parlant en català a València al 1415 i a Igualada al 1421, cosa que "demostra que les terres de la nostra llengua no vivien tan isolades", com va afirmar Colón. O demostra que, en lloc d'una sardina, l'animal saltava d'un lloc a l'altre perquè en realitat era una llagosta. Així mateix, i no se sap si per mar o per terra, certa sardina, en aquest cas castellana, també apareix a Burgos l'any 1509. "I és que no he aconseguit esbrinar què és aquesta sardina, ni tampoc per quin motiu ha de ser de Blanes", reconeix un contrariat Colón.

D'altra banda, no s'està de referir-se a una xerrada amb uns amics italians dels quals va sentir per primera vegada l'expressió "*L'ospite è como il pesce, dopo tre giorni puzza*". O la versió menorquina: "Hostes i peix menut, al cap de tres dies put". Però resulta que la pudor també es fa sentir en francès antic i al segle XV castellà. I al *Curial e Güelfa* i ves per on que la fortor té antecedents llatins, ja que Plaute va empastifar de ferum el *Miles Gloriosus*. Ja se sap, la pudor arriba a tot arreu.

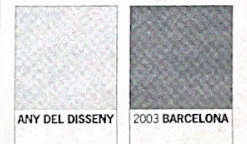
"En aquest país no s'han estudiat gaire les parèmies, com s'ha fet en altres indrets. És paradoxal la situació en un dels països on hi ha més proverbis i refranys de tot Europa. Penseu que Sancho Panza només parlava amb refranys", conclou Colón, tot un descobridor descobert.

El FAD i l'Institut del Paisatge Urbà crearan una Ruta del Disseny de Barcelona permanent

I.A.

BARCELONA

El Foment de les Arts Decoratives (FAD) i el municipal Institut del Paisatge Urbà han unit forces per posar en marxa a l'abril la Ruta del Disseny de Barcelona, amb una guia associada, que s'ha concebut i es publicarà expressament per a l'ocasió. Juli Capella, president del FAD, i el regidor Jordi Portabella, president de l'Institut, van firmar ahir el conveni de col·laboració. Es parteixen els costos de l'operació i cadascú hi aporta el seu bagatge, el FAD en el camp del disseny barceloní, i l'Institut en l'organització de rutes temàtiques —en l'actualitat té en funcionament les de Gaudí

i Verdaguier—. La col·laboració s'emmarca dins l'Any del Disseny, el comissari del qual, Joan Vinyets, va remarcar ahir la doble cara "cultural i econòmica de la ruta", que quedarà reflectida en una guia ara en curs d'elaboració sota la direcció de Ramon Ubéda.

Per realitzar-la, es demanarà l'opinió a 100 personalitats del món cultural sobre els millors dissenys de bars, restaurants, botigues i arquitectures, els quatre apartats que tindrà el llibre i la ruta. Dins la mateixa guia, també hi haurà "una mena de contraguia", diu Ubéda, en el sentit que les persones consultades també podran dir els llocs on ells personalment se senten més còmodes, tot i que no coincideixin amb els que consideren els millors dissenys. "Però tot això està encara en fase preliminar", va remarcar Vinyets. De fet, l'esborrany de treball ja inclou un centenar de noms de persones que encara no han estat consultades, "però segur que la majoria estaran encantats de tornar a col·laborar amb el FAD", va bromejar Capella.

"Vam començar a treballar en la idea la primavera passada i, tot i que fins a l'abril no es posarà en marxa, ho presentem ara perquè si no després se'n acusarà de fer electoralisme", va precisar el regidor i candidat a alcalde per ERC Jordi Portabella. La guia es vendrà en un estoiç i durà incorporat un plaig i També s'estudia la possibilitat que els que la comprin disposin d'algun tipus de descompte en la visita als locals i edificis de la ruta.

L'Any Verdaguier, amb 1.095 actes, supera els càlculs més optimistes

Ignasi Aragay
BARCELONA

El balanç de l'any dedicat a la figura i l'obra de mossèn Cinto ha servit per mostrar fins a quin punt un clàssic pot tornar a ser popular, si és que mai ho havia deixat de ser.

A lmenys aquesta és l'opinió que tenen els responsables de coordinar un Any Verdaguier que, vist l'èxit de convocatòria, s'allarga fins al juny. Ahir van

comentar els resultats quantitatius i qualitatius el conseller de Cultura, Jordi Vilajoana, el comissari de l'esdeveniment, Víctor Batallé, i el director general de Promoció Cultural, Vicenç Llorca.

"Contràriament al que ens podia semblar al principi, la convivència amb l'Any Gaudí ha anat molt bé. Gaudí ha ajudat Verdaguier i viceversa. Hem trencat la idea de l'exclusivitat dels anys per a un únic creador i hem pogut mostrar els elements comuns que van unir el poeta i l'arquitecte, tots dos animats per una gran estimació al país i per una voluntat de recuperar el paisatge. Cadascun en la seva dimensió, han estat dos grans anys", va remarcar Vilajoana, segons el qual l'acte verdaguierà que més especta-

dors ha aplegat és l'entrevista fictícia emesa per TV3 de Baltasar Porcel a un mossèn Cinto encarnat per l'actor Lluís Homar, un programa que es tornarà a emetre aquest dissabte dins el programa *Millennium*. "Va tenir una audiència de 450.000 persones en una hora de prime time, les 21.30. Mai un autor clàssic havia tingut aquesta repercussió de públic a la televisió. Em consta

que TV3 estudia repetir l'experiència amb altres creadors i que l'èxit també l'ha impulsat a treballar en un programa de llibres i cultura que pugui arrossegar un públic ampli. Aquesta també és una aportació indirecta de l'Any Verdaguier", va argumentar el conseller, que no va voler donar més detalls: "Això és cosa de Vicenç Villatoro".

El balanç quantitatiu suma 470 conferències, col·loquis i recitals; 91 exposicions, 139 espectacles de música, dansa i teatre; 137 excursions i rutes, 123 espectacles infantils i 135 esdeveniments diversos. El total: 1.095 actes. A això cal sumar-hi el capítol de les edicions, amb 68 títols entre edicions crítiques (24), audiovisuals (11), diversos (15) i biografies i perfils (18), tot i que no ha arribat a sorgir la gran biografia. "No sé si encara el tema està prou madur perquè algú en doni la visió definitiva", va dir Víctor Batallé, que va fer esment de les "diferents tendències" encara existents en el món del verdaguierisme i de la picabaralla pública —a les pàgines de l'AVUI— entre dos dels principals experts, Isidor Cònsul i Narcís Garolera: "Tots dos s'estimen brutalment Verdaguier però no s'estimen entre ells".